

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Přeshraniční insolvenční řízení: základní rozdíly mezi hlavním a vedlejším insolvenčním řízením

Obecně lze hlavní insolvenční řízení ve smyslu Nařízení[1] zjednodušeně považovat za standardní průběh řešení úpadku dlužníka. Pokud není zahájeno vedlejší řízení, řídí se právem státu, který zahájil hlavní insolvenční řízení, správa majetkové podstaty, jakož i práva a povinnosti věřitelů. [2] Oproti tomu vedlejší (resp. místní) insolvenční řízení[3] představuje v zásadě doplňující variantu řešení úpadku v případech, kdy je nutné řešit přeshraniční aspekty majetkové podstaty a právní postavení lokálních věřitelů.

Vedlejší insolvenční řízení probíhá společně s hlavním insolvenčním řízením, a Nařízení proto obsahuje pravidla upravující konkurenci dvou a více jurisdikcí, v rámci kterých se úpadek dlužníka řeší. Ačkoli jsou oba uvedené typy řízení do značné míry podobné, existuje celá řada rozdílů, kterým se v rámci tohoto příspěvku budeme dále věnovat.

Vedlejší insolvenční řízení jako efektivní správa dlužnickovy majetkové podstaty

Zatímco hlavní insolvenční řízení je vedeno ve státě, kde jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka (tzv. COMI z anglického *Centre of Main Interests*), vedlejší insolvenční řízení je možné vést na území státu, kde se nachází provozovna dlužníka ve smyslu Nařízení. Vedlejší insolvenční řízení tak ve své podstatě slouží jako ochrana zájmů místních věřitelů a jako prostředek efektivnější správy majetkové podstaty dlužníka. Každopádně platí, že každé z uvedených řízení se řídí právem toho státu, který takové řízení zahájil.

Na rozdíl od hlavního insolvenčního řízení ovládaného principem univerzality je vedlejší insolvenční řízení ovládáno principem teritoriality, a je tedy omezeno pouze na majetek, který se v daném státě nachází. Uvedené pravidlo se projevuje mimo jiné tím, že jakmile jsou uspokojeny všechny pohledávky v rámci vedlejšího insolvenčního řízení, jakýkoli přebytek je převeden do hlavního insolvenčního řízení.

Nařízení dává věřitelům možnost uplatnit svou pohledávku nebo její část libovolně v rámci vedlejšího či hlavního insolvenčního řízení, a to bez ohledu na bydliště či sídlo věřitele. Uplatněná přihláška pohledávky se následně posuzuje podle práva státu, ve kterém se dané řízení koná. Dané pravidlo znamená, že tatáž pohledávka může teoreticky podléhat i různé právní kvalifikaci v zahájených řízeních. Jinými slovy, v hlavním insolvenčním řízení může být pohledávka posouzena jako nepodřízená, zatímco podle pravidel jurisdikce vedlejšího insolvenčního řízení bude stejná pohledávka kvalifikována jako podřízená. Obdobně může v jednom řízení dojít ke zmeškání lhůty pro přihlášení pohledávky, zatímco ve druhém řízení zůstane lhůta pro přihlašování zachována.

Následné uspokojování pohledávek plně podléhá principu rovného zacházení s věřiteli. V zásadě je tak vyloučené, aby vedlejší řízení sloužila lokálním věřitelům jako prostředek k dosažení vyššího výnosu z jejich pohledávek. Pokud tedy věřitel dosáhne v jednom řízení částečného uspokojení své pohledávky, může se na rozdělení majetku v rámci jiných řízení podílet pouze do té míry, v rámci níž

věřitelé stejného pořadí získali v těchto řízeních odpovídající podíl.

Role insolvenčních správců v hlavním a vedlejších řízení

Hlavní a vedlejší insolvenční řízení je ovládané zásadou rovnocenné aplikace právního řádu jurisdikce, ve které byla uvedena řízení zahájena. Nařízení nicméně dává insolvenčnímu správci v hlavním insolvenčním řízení v mnoha ohledech relativně širší pravomoci.

Jedná se například o právo insolvenčního správce v hlavním insolvenčním řízení učinit příslib místním věřitelům v zájmu nezahájení vedlejšího řízení (např. pokud by zahájení takového řízení bránilo účinné správě majetkové podstaty). K takovému příslibu však musí být dán souhlas známých místních věřitelů (tedy těch, o kterých se insolvenční správce nebo soud při své činnosti dozví) zpravidla podle pravidel hlasování pro reorganizační plány v daných jurisdikcích.

V případě, kdy je příslib dán, se vedlejší insolvenční řízení sice nekoná, nicméně pohledávky místních věřitelů jsou uspokojovány dle stejných pravidel a stejných podmínek, jako by vedlejší insolvenční řízení zahájeno bylo.

Insolvenční správce v hlavním insolvenčním řízení může dále navrhopvat soudní přezkum zahájení vedlejšího insolvenčního řízení, pokud je přesvědčený, že nebyly splněny podmínky pro jeho zahájení. Insolvenční správce v hlavním insolvenčním řízení může také dávat doporučení insolvenčnímu správci ve vedlejších insolvenčních řízeních ohledně zpeněžení majetkové podstaty dlužníka.

Za zásadnější oprávnění insolvenčního správce v hlavním insolvenčním řízení je pak možné považovat možnost dočasně pozastavit zpeněžování majetku ve vedlejších insolvenčních řízeních (např. z důvodu potenciálního bránění restrukturalizace). Stejně tak může insolvenční správce v hlavním insolvenčním řízení navrhnout, aby byl přeměněn způsob řešení úpadku dlužníka (zpravidla ze sanační formy do likvidační), a stejně tak může insolvenční správce podporovat snahu o restrukturalizaci majetkové podstaty v rámci vedlejšího insolvenčního řízení.

Všechny výše uvedené návrhy by nicméně měly být vždy činěny v zájmu všech věřitelů. Správce je navíc v rámci hlavního insolvenčního řízení ohledně svého oprávnění vstupovat do vedlejšího insolvenčního řízení často limitován nutností předchozího souhlasu věřitelů přihlášených v hlavním insolvenčním řízení.

Způsoby řešení úpadku v rámci jednotlivých řízení

Jak již bylo řečeno výše, přestože hlavní a vedlejší insolvenční řízení s jedním dlužníkem probíhají společně, není vyloučeno, aby byl úpadek dlužníka v rámci jednoho řízení řešen sanačním způsobem a v rámci druhého řízení likvidačním způsobem.

Nařízení v tomto ohledu výslovně mimo jiné zmiňuje, že pro pokračování hlavního či vedlejšího insolvenčního řízení není podstatné, zda druhé z řízení již skončilo. Pokud by však insolvenční řízení probíhající v místě sídla společnosti mělo skončit zrušením této společnosti, není takové řízení možné ukončit, dokud nebudou skončena všechna ostatní insolvenční řízení (anebo dokud insolvenční správci z těchto ostatních insolvenčních řízení nedají se zrušením společnosti souhlas).

Vzhledem k tomu, že Nařízení samotný proces koordinace mezi různými typy řešení úpadku do detailu neupravuje, bylo by v takovém případě nutné vycházet především z deklarovaných zásad vzájemné spolupráce a koordinace na úrovni insolvenčních správců jednotlivých řízení a zároveň ze základních principů dotčených právních řádů.

Ačkoli nelze vyloučit, že v případě vedlejšího a hlavního insolvenčního řízení bude řešen úpadek dlužníka různými způsoby, nedomníváme se, že by se jednalo o příliš častý jev. Jedním z hlavních cílů Nařízení je totiž zásada vzájemné kooperace mezi jednotlivými procesními subjekty, a to vždy s přihlédnutím k maximální ochraně práv a zájmů všech věřitelů. Za každých okolností tak bude nezbytné v jakémkoli řízení postupovat tak, aby uspokojení věřitelů bylo (ať již v hlavním, či vedlejším insolvenčním řízení) co možná nejvyšší.

Petr Sprinz
counsel

Jiří Rahm
advokát

Martin Štípa,
koncipient

ALLEN & OVERY

[Allen & Overy \(Czech Republic\) LLP,](#)
[organizační složka](#)

V Celnici 1031/4

110 00 Praha 1

Tel.: +420 222 107 111

Fax: +420 222 107 107

e-mail: receptip@allenoverly.com

[1] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/848 ze dne 20. května 2015 o insolvenčním řízení (tzv. Recast Insolvency Regulation).

[2] Existují však zvláštní dílčí pravidla pro vybrané případy, jako např. započtení apod.

[3] Pojmům vedlejšího a místního insolvenčního řízení ve smyslu Nařízení jsme se podrobněji věnovali i v předchozím článku na téma přeshraničního insolvenčního řízení (dostupný [ZDE](#)).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)
- [Preventivní restrukturalizace](#)
- [Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?](#)
- [Odstoupení od smlouvy v insolvenčním řízení](#)
- [Zřízení exekutorského zástavního práva - právní rámec, dopady a judikatura](#)
- [Novela nařízení o insolvenčním řízení nabyla účinnosti - jaké přinesla změny?](#)